

MEER DAN GEWENST

**De Nederlandse stichting die zich inzet voor
LHBT's die een gezin wensen of hebben**

Namens stichting Meer dan Gewenst

Utrecht, 22 mei 2020

Aan de Minister voor Rechtsbescherming
Aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Betreft: Reactie op het concept Wetvoorstel kind, draagmoeder en afstamming

Het hebben van een kinderwens is nooit afhankelijk geweest van iemands seksuele geaardheid, maar het pad dat iemand moet bewandelen om een invulling aan deze wens te geven is dat wel. In de afgelopen jaren hebben wij als stichting het geluk gehad om te mogen ervaren dat steeds meer vriendinnen, zussen of andere vrouwen ervoor kiezen om (voor hun bekende) homoseksuele mannen te helpen in deze bijzondere reis. De introductie van de Wet kind, draagmoederschap en afstamming geeft deze draagmoeders, kinderen, wensouders en andere betrokkenen de bescherming en erkenning die ze verdienen. Wij willen als stichting dan ook onze grote dank uitspreken voor iedereen die heeft bijgedragen aan de totstandkoming van deze wet. Het is niets minder dan een grote stap vooruit.

Wij pleiten als stichting – vaak in samenwerking met LHBTI-belangenvereniging COC – al een geruime tijd voor een draagmoederschapswet die gebaseerd is op het advies van de Staatscommissie Herijking ouderschap. Onze boodschap is altijd helder geweest: de huidige wetten voldoen niet in het beschermen van alle volwassenen en kinderen die betrokken zijn bij een draagmoederschapconstructie. Om dit te illustreren willen wij van deze mogelijkheid gebruikmaken om te vertellen over een gezin uit onze achterban dat recentelijk iets verschrikkelijks heeft meegemaakt. Het viel ons op dat het geen eenvoudig verhaal is om op te schrijven of te lezen. Echter kiezen wij er – met toestemming van de betrokkenen – nadrukkelijk wel voor om dit te doen, omdat hun verhaal goed weergeeft waarom het zo ontzettend belangrijk is dat deze wet wordt ingevoerd.

Recentelijk bereikte ons het ongelukkige nieuws dat een mannenstel in onze achterban hun zeven maanden oude zoon heeft verloren. De jongen was gedragen door een vrouw uit hun omgeving die hen met alle liefde een eigen kindje gunt. Het is onder de huidige wetgeving echter niet mogelijk dat beide mannen vanaf de geboorte worden ingeschreven als juridisch ouder van hun zoon. Hierom is het op dit moment gebruikelijk dat slechts één van de twee mannen en de draagmoeder zich laten inschrijven als juridisch ouder. Omdat de draagmoeder nooit de intentie heeft gehad om een rol in de opvoeding te spelen, werd er

een adoptietraject gestart zodat beide mannen het juridisch ouderschap over de zoon zouden verkrijgen. Helaas is het kindje overleden voordat het adoptieproces was afgerond. De 'tweede' man is hierdoor – voor de Nederlandse wet – nooit officieel vader van het kind geweest. De draagmoeder heeft haar juridisch ouderschap daarentegen nooit kunnen afstaan. Door de beperkingen die de huidige wet biedt blijft iedereen die betrokken is bij deze situatie niet alleen achter met een onvoorstelbaar verdriet, maar is er ook geen erkenning geweest van de rol die iedereen zou spelen in het leven van hun zoon.

Dit verhaal bewijst ons dat geluk op geen enkele manier gegarandeerd kan worden, ook niet door het aanpassen van een passage in ons wetboek. Wat de wet echter wel mogelijk maakt is dat dit soort pijnlijke en ingewikkelde situaties in de toekomst voorkomen kunnen worden. In een samenleving als de onze, waar vrijheid om je eigen keuzes te maken een groot goed is, zullen vrouwen ervoor blijven kiezen om een kind voor een ander te dragen. Met dit wetsvoorstel laat de overheid zien dat ze hier niet van wegblijft, maar juist de verantwoordelijkheid neemt om de kinderen, draagmoeders en wensouders te beschermen. Wat ons betreft beginnen we dan ook snel met het in- en uitvoeren van de wet.

Al vaker hebben wij onze steun uitgesproken voor de adviezen van de Staatscommissie Herijking ouderschap. Wij zijn daarom ook verheugd te zien dat veel van deze adviezen in de voorgestelde wet zijn overgenomen. Uit de verzameling van de goede voorstellen noem ik een drietal die voor onze achterban zeer van belang zijn:

- Allereerst achten wij het verstandig dat het verbod op het aanbieden van en het publiekelijk zoeken naar draagmoederschap wordt geschrapt. Door de huidige wet zijn mannen(stellen) zeer afhankelijk van hun omgeving bij hun zoektocht. Daarnaast heeft dit verbod altijd zeer stigmatiserend gewerkt; wij horen vaak dat mannen en draagmoeders door het verbod het idee hebben dat zij iets 'verkeerds' doen, terwijl draagmoederschap in essentie niets minder is dan een blijk van naastenliefde.
- Daarnaast is het goed dat wordt voorgesteld dat iedereen die betrokken is bij de draagmoedersconstructie (psychologische) begeleiding krijgt. Wij krijgen namelijk niet alleen veel vragen over de juridische mogelijkheden en beperkingen van draagmoederschap, maar ook nadrukkelijk over wat een dergelijk traject betekent voor alle betrokkenen. Wij hebben ervaren dat het ontzettend waardevol is dat mensen ervaringen delen en een open gesprek voeren over de keuzes die de trajecten vragen. Professionele begeleiding kan hen hier op een juiste manier in ondersteunen.
- Tenslotte achten wij het ook verstandig dat internationaal draagmoederschap mogelijk blijft. Wij onderschrijven het belang dat draagmoeders, kinderen en wensouders (waar ook ter wereld) goed worden behandeld en juridisch beschermd worden. De landen die hieraan voldoen, zoals de VS en Canada, kunnen dienen als alternatief. Met name zo lang niet duidelijk is hoe groot de vraag naar draagmoederschap in Nederland in de toekomst zal zijn.

Naast bovenstaande positieve ontwikkelingen die aansluiten bij de wensen van onze achterban, willen wij graag nog wijzen op het volgende:

- In het Algemeen overleg "Herijking Ouderschap" van 14 november 2019 deed de Minister voor Rechtsbescherming een toezegging dat specifiek onze stichting

betrokken zou worden bij de gesprekken ter voorbereiding van de zogenoemde 'draagmoederschapsbank'. Dit als reactie op de vraag die hierover gesteld werd door Kamerlid Vera Bergkamp, één van de voorvechters van deze wet. Op dit moment komen (wens)ouders bij ons terecht wanneer zij vragen hebben of juist hun eigen ervaringsverhalen delen. De ruime expertise die wij hierdoor hebben opgebouwd bieden wij graag aan. Wij zien dan ook – in lijn met de toezegging – een formele uitnodiging tegemoet.

- Wij onderschrijven dat geldelijk gewin in Nederland niet de drijfveer mag zijn bij de keuze om draagmoeder te worden. Wel pleiten wij ervoor dat er – in lijn met het advies van de Staatscommissie – een algemene vergoeding mogelijk wordt gemaakt van €500,- per maand, naast de onkostenvergoeding. Uiteraard mits dit ook goedgekeurd wordt door de rechter.

Graag sluiten wij hierbij onze reactie op het wetsvoorstel af. Nogmaals dank aan alle betrokken personen en organisaties die dit wetsvoorstel mogelijk hebben gemaakt.

Vriendelijke groet,

Namens het bestuur van stichting Meer dan Gewenst,

Luc Nibbeling - voorzitter